

Ústav východoevropských studií FF UK

Posudek oponenta diplomové práce

Titul, jméno a příjmení autora práce	Bc. Anna Sedláčková
Studijní obor	Východoevropská studia - lotyština
Název práce	Latvian literature in Lithuania – perception of classic and contemporary literature after 1991
Vedoucí práce	Mgr. Geda Montvilaitė, Ph.D.
Oponent práce	Mgr. Pavel Štoll, Ph.D.

Povinné hodnocení

	1	2	3	4	5
Struktura práce			X		
Formální podoba práce		X			
Stylová a jazyková úroveň	nehodnotím				
Výběr literatury	X				
Teoretické zpracování tématu			X		
Vlastní přínos práce, osobní zaujetí tématem	X				
Kreativita, původnost zpracování	X				
Splnění zadání práce	X				
Přínos práce pro daný obor	X				

Dodatečné poznámky a připomínky

Předkládaná diplomová práce je v mnohém neobvyklá – na pražské baltistice není běžné psát diplomovou práci v angličtině, málo častá je práce s oběma baltskými jazyky současně a poměrně vzácný je výběr tématu, v němž je diplomantka prakticky a intenzivně činná, v tomto případě jako autorka výstavy o pobaltských literaturách, úspěšná překladatelka lotyšské prózy a aktivní účastnice baltského literárního provozu. Práce se sice opírá o již provedené baltské výzkumy, ale vhodně je rozvíjí a doplňuje, přičemž období 2013-2023 nebylo zatím z daného hlediska zkoumáno téměř vůbec. Zřejmý je výběr reprezentativní sekundární literatury a z textu vyplývá suverénní práce s anglickými, lotyšskými i litevskými odbornými texty.

Teoretická část správně zmiňuje recepční teorii, jelikož však recepce (či percepce – tyto pojmy jsou v práci používány synonymně, ačkoli termín recepce je v tomto kontextu přesnější) je cílem této práce (s. 6), bylo by vhodnější se této teorii a její aplikaci věnovat podrobněji a vedle Hanse Roberta Jausse (s. 8) zmínit také Wolfganga Isera a vůbec Kostnickou školu recepční estetiky. Zmíněn je také sociolog kultury Pierre Bourdieu (s. 11) a translátolog James S. Holmes (s. 27), avšak jejich teorie v dalším textu rovněž nejsou používány. Naproti tomu kapitoly „Baltic Literature“ a „Baltic Literary Studies“, adekvátně shrnují baltskou i zahraniční sekundární literaturu k danému tématu, snad jen s opomenutím dvou starších průkopnických prací srovnávací literární baltistiky – od Radegasta Parolka a Friedricha Scholze. V souvislosti s anglickým termínem „Baltic literatures“ je možno připomenout, že na rozdíl od univerzálního anglického „Baltic“ mají baltské jazyky i čeština možnost rozlišovat jedním slovem literatury baltské (baltu / baltų) a pobaltské (Baltijas / Baltijos).

V následujících dvou kapitolách je podán přehled přeložených děl v daném období a jeho analýza. Bylo by třeba vyjasnit osobu jménem Rūdolfs Ezenieks (s. 20), autora románů *Násilí* (1982) a *Zrada* (1984) a novely *Bezměsíčná noc* (1971, s. 21), jelikož tato díla se stejným názvem a ve stejných letech vydala Regīna Ezera. Cenná je analýza počtu vydaných knižních a časopiseckých překladů, přehled názorů literární kritiky, informace o institucionální podpoře literárních překladů i nastínění jejich dalších perspektiv, včetně využití umělé inteligence.

Domnívám se, že hlavní slabinou práce je její strukturace a prezentace dosažených výsledků. Obsah vyčleňuje úvod, nikoli však závěr, navíc se plně nekryje s textem (kapitola 2. má trochu odlišný název, chybí kapitola 2.1. *Dětská literatura*, s. 19). Práce je členěna na část teoretickou, na dvě období překladů a na kapitolu o podpůrných mechanismech překladů lotyšské literatury. Období překladů jsou členěna asymetricky a ne úplně logicky a přehledně – první období zahrnuje podkapitoly *Dětská literatura*, *Poezie*, *Prostředky podpory kvality překladu* a *Překlady jako klíčový faktor popularizace lotyšské literatury v Litvě*, zatímco druhé

období jen jednu – Obecné trendy vybraného období. Nabízí se otázka, kde jsou kapitoly Próza a Drama (jistě byla také přeložena, např. drama Markétka od Máry Zálíte) a proč jsou „prostředky podpory“ a „překlady jako klíčový faktor“ soustředěny jen do prvního období, zatímco „obecné trendy“ jsou vyčleněny jen pro druhé období. V textu jsou ojedinělé překlepy, např. Grudula místo Grudule na s. 17 nebo české slovo „nebo“ na s. 26. Stylistickou úroveň anglického textu nejsem kompetentní posoudit.

Autorka si často klade smysluplné otázky, na něž odpovědi jsou sice roztroušeny v textu, chybí však přehledný, shrnující závěr. V něm jsou místo odpovědí některé otázky opakovány a jsou uváděny obecné pravdy, jako že díla přijímaná kritikou, nemusejí být přijímána „laickými“ čtenáři, že zájem o lotyšskou literaturu v Litvě trvá nebo že můžeme být optimisty. To však nelze považovat za shrnutí výsledků práce.

Otázky pro obhajobu:

1. Jaká jsou tedy rozhodující kritéria při výběru literárního díla k překladu? Jaký typ děl ve vámi sledovaném období převažoval a s jakým hodnocením?
2. Jaké jsou podmínky úspěšného rozvoje překladatelské produkce a proč v některých letech zcela stagnuje?
3. Na str. 18 uvádíte, že u nás před rokem 1989 „not infrequently there were also translations that were created with the help of Russian or other languages“. Mohla byste uvést příklady? Ve které době takové překlady převážně vznikaly?
4. Jaká lotyšská díla přeložená do litevštiny byste doporučila i v českém prostředí a proč myslíte, že by mohla české čtenáře zaujmout?
5. Jaké máte Vy osobně plány ohledně lotyšské a litevské literatury?

Hodnocení práce

Vzhledem k tomu, že autorka zvládla velké množství odborné literatury v několika jazycích, nasbírala dosud částečně neznámá data v Lotyšsku i v Litvě a dospěla k řadě inspirujících závěrů a jelikož nedostatky práce jsou spíše formální, totiž její strukturace a nedostatečně jasná prezentace výsledků (což je u studentských prací častý jev), mám za to, že práce splňuje dané nároky, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

V Praze dne 15. května 2024

Mgr. Pavel Štoll, Ph.D.